

Előszó

Megrendítő kiadványt, egyben fájdalmas kórtörténeti dokumentumot tart kezében a Kedves Olvasó. A Csongrád vármegyei Horgos községben, 1893-ban született Szabó Dénes római katolikus lelkész vértanúságáról szól ez a kis kötet, aki a bánsági Temesváron és Kalocsán végezte teológiai tanulmányait. Az utóbbi érseki székhelyen 1916-ban szentelték pappá, ezt követően káplánként a bácskai Szenttamáson, Adán és Magyarkanizsán szolgált. Röviddel krisztusi kora betöltése után, 1929-ben 36 éves korában helyezték plébánosnak Tóthfaluba, amely 1918-ig Magyarkanizsa város része volt, és azután lett önálló település. A fiatal pap hamarosan a kisközség kovászává vált, és másfél évtizedig, 1944 őszéig szolgálta híveit. S a balkánivá vált kisebbségi sorsukban őrizte, erősítette magyar nemzeti önazonosságukat az elnyomó idegen hatalommal szemben.

Amikor 1941 tavaszán a bevonuló magyar honvédcsoportok elől a szomszédos település más nemzetiségű telepesei az ingóságukat hátrahagyva elmenekültek, egyes tóthfalui lakosok kifosztották a házaikat. Szabó plébános az esetről értesülve, vasárnapi szentmiséjében dörgedelmesen elmarasztalta őket. Mondván, égbekiáltó bünt követtek el. Nem igazi keresztények, akik miatt az arca ég a szégyentől. A prédikáció hatására többen

visszavitték az eltulajdonított vagyontárgyakat.

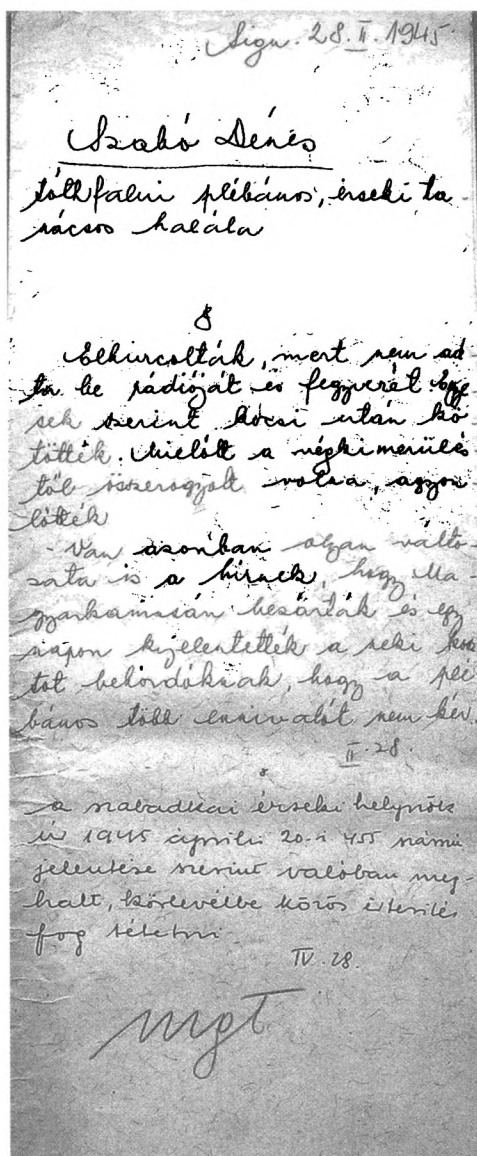
Később, 1944 októberének egyik hajnalán magyar katonák kopogtattak a plébánia kapuján, és kérték Szabó atyát, hogy tartson velük az anyaországba, így megmentheti az életét. A plébános a lehetőséget erélyesen visszautasította: nincs mitől félnie, különben is pásztor nem hagyhatja el a nyáját. Azokban a napokban mások is kérlelték, hogy meneküljön el, mert az életére törnek. Hamarosan berendelték a magyarkanizsai városházára, ahol letartóztatták, majd hosszú napokig megkínnozták. November elején a Tisza folyó szigetén több társával együtt, a jugoszláv partizánok kegyetlenül kivégezték. Szabó Dénes önzetlen szolgálata, vértanúsága, a magyarsággal való sorsközössége, kiemelkedően méltó a nemzet megbecsülésére.

Miként évtizedekkel későbbi utóda, szellemi-lelki hagyatékának továbbvivője, *Utasi Jenő* atya is, aki immár három és fél évtizede, 1977 októberétől Tóthfaluba plébános. Áldozatos munkája nyomán a település megújult, a helyiek magyarságtudata nemcsak megerősödött, hanem a közel nyolcszáz lelkes bácskai község a vajdasági magyarság egyik szellemi központjává vált. Utasi Jenő vezetése alatt a helyi Szent József-plébánia már 1981-re egyházi központtá vált, ahol felekezeti stratégiai felada-

tok megoldására, a hitoktatás módszertanának a kidolgozására, szemléltetőeszközeinek a kidolgozására került sor. Jenő atya már az 1980-s évek derekán nyári lelki-gyakorlatos táborokat szervezett a régi plébánián, majd a hozzáépített épület-szárnyban, ahol a következő évtizedben már számos különböző (oktató-nevelő, hitéleti, vallási, néprajzi jellegű) tábort, tudományos konferenciát, közéleti összejövetelt tartottak. Például: *A magyar kisebbségi értelmiség ma* (1994) címmel. Az 1990-es évektől számos fiatal család telepedett le a faluban.

Ugyancsak Utasi Jenő kezdeményezésére jött létre Tóthfaluban a *Logos Önálló Grafikai Műhely*, amelynek nyomdája 1991-től termel, majd 1995-től kiadó is, napjainkban *Logos-print Kft.* néven. Ez a szervezet az egyházi (vallási) jellegű művek mellett elsősorban a délvidéki/vajdasági vonatkozású helytörténeti, szociográfiai, társadalmi, politikai, kisebbségpolitikai, néprajzi, szépirodalmi és gyermekkönyveket jelentet meg magyar és külföldi szerzők tollából. Gondozásában eddig mintegy kétszáz kiadvány látott napvilágot. Alapítója és kiadója a következő sajtótermékeknek: *Vasárnapi Üzenet* (az oromi és a tóthfalui egyházközség tájékoztatója, 1995-től), *Útitárs* (keresztény gyermeklap, 1996-tól), *Aracs* (közéleti folyóirat, 2001-től), *Hírvivő* (katolikus hetilap, 2002-től), *Új Kanizsai Újság* (közéleti hetilap, 2005-től). Itt készült például a szabadkai *Hét Nap*, az újvidéki *Képes Ifjúság*, valamint a *Zombor és Környéke* című lap. A nyomdát a hajdani falualapító, Tóth József földbirtokos egykori magtárépületének a felújításával bővítették. A községben, 2002-ben kezdte tevékenységét a *Pannon Média Lapkiadó, Terjesztő és Audiovizuális Szolgáltató Kft.*

A Logos Önálló Grafikai Műhely kereté-

Egyházi jelentés Szabó Dénes haláláról

ben Utasi Jenő atya és Hódi Sándor délvidéki pszichológus, politikus kezdeményezésére 2001-ben alakult meg a *Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet*. Célja a délvidéki magyarság szellemi és gazdasági életének az erősítése. Az intézet tudományos kutatásokat végez, javaslatokat dolgoz ki, tanácskozásokat, továbbkép-

zéseket szervez, kiadványokat jelentet meg. Az intézmény fő könyvsorozata a *Stratégiai Füzetek*, amelyben – többek között – napvilágot látott: *A magyarság helyzete a XXI. században* (2002), *Trianon a magyarság tudatvilágában* (2003), *Volt egyszer egy ország. Jugoszlávia létrehozása és széthullása* (2003), *Ki kicsoda 2004. Vajdasági magyar közéleti lexikon.* (2004).

A településen egy évtizede, 2002-ben adták az *Ifjúsági Központot*, amely ma már a tehetséggondozó iskola kollégiuma, kétszáz személyes étkezdével, tanácskozó teremmel. Ugyanebben az évben új óvodát nyitottak. Tóthfaluban új iskolát építettek, amelyet 2009-ben nyitottak meg, ahol a zentai *Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium* keretében sporttagozatot indítottak. S a Délvidék egész területéről érkező fiatalokat kollégiumban helyezték el. Fociakadémia is működik, és korszerű sportpályát is létesítettek.

A fentiek következtében igen élénk a helyi közélet, a legrégebbi önkéntes tűzoltóegyesületen (1927) kívül, más szerveződések is működnek. Így a *Fehér Akác Művelődési Egyesület* (énekcsoportja is van, 1989), az *Égig Érő Fa Népművészeti Egyesület* (1991), valamint a *Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete* (1995).

Tóthfalu plébánosa, Utasi Jenő méltó utóda elődjének, néhai Szabó Dénesnek. Jenő atya három és fél évtizedes szolgálattal, tevékenységével, kiállásával nemcsak egyházközségében és a Délvidéken, hanem az egész Kárpát-medencében példát mutat hitben, magyarságban.

*Dr. Botlik József történész
Keskenyúton. Délvidéki Tragédiánk
1944–45 Alapítvány tiszteletbeli
kuratóriumi elnöke*

Konferencia a Magyar Tudományos Akadémián 2011. november 25-én